

Sygnatura akt VI U 982/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 06 czerwca 2019 roku

Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Marek Zwiernik

Protokolant stażysta Katarzyna Zarychta

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 24 maja 2019 roku

sprawy z odwołań M. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G.

z dnia 23 lipca 2018 roku oraz z dnia 24 października 2018 roku znak (...)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w G.

o wysokość emerytury i rekompensatę

oddala odwołania.

SSO Marek Zwiernik

Sygnatura akt: VI U 982/18 UZASADNIENIE

Decyzją z 23.07.2018 roku, znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. przyznał ubezpieczonej M. S. emeryturę od 1.07.2018 roku. Jednocześnie ZUS odmówił ubezpieczonej prawa do emerytury wraz z rekompensatą.

Decyzją z dnia 24.10.2018 roku, znak: (...), organ rentowy ponownie odmówił ubezpieczonej emerytury wraz z rekompensatą.

Ubezpieczona odwołała się od tych decyzji. Wniosła o zmianę decyzji i przyznanie prawa do emerytury z rekompensatą albowiem w okresie od 1.08.1978 roku do 31.12.1990 roku pracowała ona w warunkach szczególnych jako laborant weterynaryjny w Wojewódzkim Zakładzie (...) w G. – Zakładzie (...) w G. (obecnie: Wojewódzki Inspektorat Weterynarii w Z. – Zakład (...) w G.). Domagała się również wliczenia do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia w V. B. na stanowisku pracownika produkcji w okresie od 3.06.2003 roku do 31.12.2007 roku i operatora produkcji w okresie od 1.01.2008 roku do 31.12.2008 roku, albowiem wówczas zajmowała stanowisko pracy wymienione w wykazie A dział IV, poz. 23 rozporządzenia z 1983 roku.

W odpowiedzi na odwołania Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. wniósł o oddalenie odwołań. Podał, że ubezpieczona nie posiada 15 letniego stażu pracy w warunkach szczególnych. Ostatecznie ZUS nie uwzględnił ubezpieczonej, jako pracy w warunkach szczególnych, okresu zatrudnienia od 3.06.2003 roku do 31.12.2007 roku na stanowisku robotnik produkcji bowiem w zarządzeniu nr 55 Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 14.07.1983 roku nie jest wymienione stanowisko robotnika produkcji w wykazie prac wykonywanych w szczególnych warunkach.

Postanowieniem z dnia 20.11.2018 roku Sąd połączył do wspólnego rozpoznania rozstrzygnięcia sprawy z odwołań od obu spornych decyzji.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych ustalił co następuje:

M. S. 1 stycznia 1958 roku.

W dniu 6.07.2018 roku ubezpieczona złożyła wniosek o emeryturę, a w dniu 16.07.2018 roku – wniosek o ponowne obliczenie świadczenia emerytalnego.

Decyzją z dnia 23.07.2018 roku organ rentowy przyznał ubezpieczonej prawo do emerytury od dnia 1.07.2017 roku. Jednocześnie ZUS odmówił prawa do emerytury wraz z rekompensatą podnosząc, że skarżąca nie udowodniła 15 letniego stażu pracy w warunkach szczególnych. ZUS nie uwzględnił jako pracy w warunkach szczególnych okresów:

- od 1.07.1978 roku do 31.12.1990 roku – w Wojewódzkim Zakładzie (...) w G. (...) w G., bowiem ubezpieczona nie przedłożyła świadectwa pracy w warunkach szczególnych sporządzonego przez pracodawcę;

- od 3.06.2003 roku do 31.12.2008 roku - w (...) Sp. z o.o. w G., bowiem świadectwo pracy nie zostało sporządzone prawidłowo, tj. błędnie określono charakter wykonywanych prac, które nie odpowiadają ściśle powołanej pozycji zarządzenia resortowego, gdzie wskazano w wykazie B, dziale IV poz. 23 pkt.1, że wykonywała pracę przy „produkcji leków, półproduktów, środków kontrastowych, prefiksów, nici chirurgicznych i sprzętu medycznego jednorazowego użytku” na stanowisku aparatuwy.

Ubezpieczona odwołała się od decyzji z 23.07.2018 roku.

W wyniku złożonego odwołania, a także biorąc pod uwagę sprostowanie, które ubezpieczona złożyła do ZUS w dniu 30.07.2018 roku, organ rentowy w dniu 24.08.2018 roku wydał kolejną decyzję, w której ponownie odmówił M. S. prawa do emerytury z rekompensatą. W uzasadnieniu decyzji ZUS podał, że nadal nie uwzględnił okresu zatrudnienia od 3.06.2003 roku do 31.12.2008 roku do stażu pracy w warunkach szczególnych, bowiem przedłożone świadectwo pracy zostało nieprawidłowo sporządzone tj. błędnie określono charakter wykonywanych prac, które ściśle nie odpowiadają powołanej pozycji zarządzenia resortowego gdzie wskazano w wykazie B dziale IV poz. 23 pkt. 1, że wykonywała pracę przy „produkcji leków, półproduktów, środków kontrastowych, premiksów, nici chirurgicznych i sprzętu medycznego jednorazowego użytku” na stanowisku aparatuwego.

W dniu 29.08.2018 roku ubezpieczona złożyła kolejną korektę świadectwa pracy za okres zatrudnienia w (...) Sp. z o.o. w G.

Decyzją z dnia 10.09.2018 roku organ rentowy ponownie odmówił M. S. prawa do emerytury z rekompensatą. ZUS nie uwzględnił jako pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia od 3.06.2003 roku do 31.12.2007 roku, jako robotnik produkcji, bowiem w zarządzeniu nr 55 Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 14.07.1983 roku nie jest wymienione w/w stanowisko w wykazie prac wykonywanych w szczególnych warunkach.

Decyzją z dnia 25.09.2018 roku pozwany dokonał przeliczenia emerytury ubezpieczonej od dnia 1.09.2018 roku, tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Wysokość emerytury została ustalona na kwotę 1 990,12 zł.

Pismem z dnia 17.09.2018 roku ubezpieczona ponownie wniosła do ZUS o wliczenie do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia od 3.06.2003 roku do 31.12.2007 roku w (...) Sp. z o.o. w G. Do wniosku dołączyła świadectwo pracy w warunkach szczególnych z dnia 13.09.2018 roku.

Decyzją z dnia 24.10.2018 roku ZUS odmówił ubezpieczonej prawa do emerytury z rekompensatą. W uzasadnieniu decyzji podał, że nadal nie może uwzględnić okresu pracy od 3.06.2003 roku do 31.12.2007 roku w (...) Sp. z o.o. w G. – na stanowisku aparatuwy gotowych leków – robotnik produkcji - do stażu pracy w warunkach szczególnych,

bowiem w powołanym zarządzeniu nr 55 Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 14.07.1983 roku nie zostało wymienione w/w stanowisko pracy w wykazie prac wykonywanych w warunkach szczególnych.

Ubezpieczona złożyła odwołanie również od decyzji z 24.10.2018 roku.

Pozwany ostatecznie uznał jako pracę w warunkach szczególnych wyłącznie okres zatrudnienia ubezpieczonej od 1.01.2008 roku do 31.12.2008 roku (1 rok) - w (...) Sp. z o.o. w G., jako aparatowy gotowych form leków – operator produkcji.

Bezsporne

W okresach M. S. była zatrudniona:

1/ od 1.07.1978 roku do 31.12.1990 roku (12 lat i 5 miesięcy) – w Wojewódzkim Zakładzie (...) w G. (...) w G., jako laborant weterynaryjny;

2/ od 3.06.2003 roku do 31.12.2007 roku (4 lata, 6 miesięcy i 28 dni) – w (...) Sp. z o.o. w G., jako aparatowy gotowych leków – robotnik produkcji;

3/ od 1.01.2008 roku do 31.12.2008 roku (1 rok) - w (...) Sp. z o.o. w G., jako aparatowy gotowych form leków – operator produkcji.

W okresie zatrudnienia w Wojewódzkim Zakładzie (...) w G. (...) w G. ubezpieczona pracowała na stanowisku laboranta weterynaryjnego. Od 18.08.1989 roku do 31.12.1990 roku przebywała na urlopie wychowawczym. Jako laborant weterynaryjny skarżąca pobierała próbki z narządów wewnętrznych dużych zwierząt, badała krew zwierząt, przygotowywała i szczepiła zwierzęta, badała inny materiał odzwierzęcy. Pracowała w pracowni bakteriologicznej, a następnie serologicznej. Pobierała tzw. dodatek zakaźny.

W okresie zatrudnienia w (...) Sp. z o.o. w G. ubezpieczona pracowała m.in. przy wyrobie leku, do którego wykorzystuje się hormon biosforan, przy którym nie powinny pracować kobiety. Praca była na jedną zmianę, w warunkach sterylnych, przy użyciu środków bakteriobójczych. Pracowała również przy produkcji szamponów dla zwierząt. M. S. pracowała w sumie na dwóch wydziałach: pierwszym i czwartym; każdy wydział zajmował się produkcją leków. Na stanowisku robotnika produkcji oraz operatora produkcji były wykonywane takie same czynności. Leki były rozlewane w dużych pojemnikach do mniejszych butelek. Od 2004 roku kiedy ubezpieczona przeszła na IV wydział, zaczęła zajmować się rozlewaniem leków, inne były jedynie maszyny dozujące i inne leki były rozlewane (np. antybiotyki, leki bakteriobójcze). Pracownicy byli tymczasowo przenoszeni między Władziami, ale na każdym wydziale odbywała się produkcja leków.

Dowód: dokumenty w aktach organu rentowego tom II: decyzja k. 23-27, angaż k. 28, świadectwa pracy w warunkach szczególnych k. 30, 63, 67, świadectwo pracy k. 31, decyzje k. 57, 65, 73; tom IV: decyzje k. 1, 14, świadectwo pracy w warunkach szczególnych k. 6; dokumenty w aktach osobowych z okresu zatrudnienia ubezpieczonej w Wojewódzkim Zakładzie (...) w G. k. 24, zeznania świadka D. D. k. 33v, zeznania świadka H. R. k. 33v, zeznania ubezpieczonej M. S. k. 34, 65v, dokumenty w aktach osobowych ubezpieczonej z okresu zatrudnienia w (...) Sp. z o.o. w G. k. 58, zeznania świadka B. S. k. 65, zeznania świadka J. C. k. 65v, zeznania świadka T. G. k. 65v.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zważył, co następuje:

Odwołania ubezpieczonej okazały się niezasadne.

W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przedmiot rozpoznania sprawy sądowej wyznaczony jest treścią konkretnej decyzji organu rentowego, od której wniesiono odwołanie (art. 477⁹ K.p.c. i art. 477¹⁴ K.p.c.) i tylko w tym zakresie podlega ona kontroli sądu zarówno pod względem jej formalnej poprawności, jak i merytorycznej zasadności.

Sąd ubezpieczeń społecznych nie może wykroczyć poza przedmiot postępowania wyznaczony w pierwszym rzędzie przez przedmiot zaskarżonej decyzji, a następnie poza zakres odwołania od niej.

Zgodnie z art. 21 ustawy z dnia 19.12.2008 roku o emeryturach pomostowych (Dz.U. z 2018 r. poz. 1924), rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat. Ust. 2. Rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Rekompensata przysługuje ubezpieczonemu urodzonemu po dniu 31.12.1948 roku, jeżeli przed dniem 1.01.2009 roku wykonywał co najmniej 15 lat pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, w rozumieniu przepisów art. 32 i 33 ustawy z dnia 17.12.1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2018 r. poz. 1270), a nie ma ustalonego prawa do emerytury: na podstawie art. 46 w zw. z art. 29, 32 i 33 lub art. 39, 50, 50a lub art. 50e albo art. 184 ustawy emerytalnej; na podstawie art. 34 i 48, w związku z art. 49 ustawy emerytalnej, w brzmieniu obowiązującym do dnia 31.12.2006 roku; na podstawie art. 3 ust. 1 lub 2 ustawy z dnia 27.07.2005 roku o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz ustawy Karta Nauczyciela; i nie ma ustalonego prawa do emerytury pomostowej – nawet jeśli spełniał przed osiągnięciem wieku emerytalnego 60 lat dla kobiety i 65 lat dla mężczyzny, warunki do ustalenia prawa do emerytury lub emerytury pomostowej.

Istota sporu – co do prawa do rekompensaty - sprowadzała się do oceny, czy ubezpieczona legitymuje się 15 letnim stażem pracy w warunkach szczególnych.

W postępowaniu o świadczenie emerytalno – rentowe dopuszczalne jest, jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w uchwale z 27.05.1985 roku (III UZP 5/85), przeprowadzenie przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych dowodu z zeznań świadków na okoliczność zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, jeżeli zainteresowany wykaże, że nie może przedstawić zaświadczenia zakładu pracy z powodu jego likwidacji lub zniszczenia dokumentów dotyczących zatrudnienia. Okres pracy w warunkach szczególnych można również ustalić w postępowaniu sądowym na podstawie akt osobowych pracownika (umowy o pracę, świadectwa pracy, angaży, innych dokumentów). Zaliczenie nie udokumentowanych, spornych okresów pracy w szczególnych warunkach do stażu pracy uprawniającego do wcześniejszej emerytury wymaga przy tym dowodów nie budzących wątpliwości, spójnych i precyzyjnych.

Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie pozwolił ustalić aby ubezpieczona posiadała 15 letni staż pracy w warunkach szczególnych. Decydujące w niniejszej sprawie było ustalenie czy w okresie zatrudnienia w Wojewódzkim Zakładzie (...) w G. (...) w G. od 1.07.1978 roku do 31.12.1990 roku (12 lat i 5 miesięcy) ubezpieczona pracowała w warunkach szczególnych albowiem nawet przyjęcie, że w pozostałych spornych okresach (tj. od 3.06.2003 roku do 31.12.2007 roku (4 lata, 6 miesięcy i 28 dni) – w (...) Sp. z o.o. w G., jako aparatowy gotowych leków – robotnik produkcji oraz od 1.01.2008 roku do 31.12.2008 roku (1 rok) - w (...) Sp. z o.o. w G., jako aparatowy gotowych form leków – operator produkcji) skarżąca pracowała w warunkach szczególnych, byłoby niewystarczające dla przyznania jej prawa do rekompensaty.

Ubezpieczona domagała się w pierwszej kolejności wliczenia do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia w Wojewódzkim Zakładzie (...) w G. (...) w G. od 1.07.1978 roku do 31.12.1990 roku (12 lat i 5 miesięcy). Podnosiła, iż niezrozumiałe jest dla niej, że w tzw. służbie zdrowia pobieranie prób i praca w materiałem zakaźnym jest pracą w warunkach szczególnych, zaś stanowisko laboranta weterynaryjnego pracującego z materiałem zakaźnym, pobierającym próby z zakaźnego materiału i narażonym w każdej chwili na zarażenie wścieklizną, listeriozą, brucellozą i innymi chorobami, tylko pracującego w innej placówce – już nie jest pracą w warunkach szczególnych. Zdaniem ubezpieczonej przy klasyfikowaniu stanowisk w celu ustalenia czy dana praca jest czy też nie jest pracą w warunkach szczególnych, należy brać pod uwagę niebezpieczeństwo i zagrożenia wynikające z pracy na tym stanowisku i na równorzędnych stanowiskach (laborant medyczny i laborant weterynaryjny) jeśli zajmują się poborem prób z materiału zakaźnego to powinni być zaliczeni do pracowników pracujących w warunkach szczególnych.

Dla oceny czy pracownik pracował w warunkach szczególnych nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 roku (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14.09.2007 roku, III UK 27/07, OSNP 2008 nr 21-22, poz. 325). Decydującą rolę w analizie charakteru pracy ubezpieczonego z punktu widzenia uprawnień emerytalnych ma zatem możliwość jej zakwalifikowania pod którąś z pozycji wspomnianego załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów. W świetle art. 32 ust. 4 ustawy emerytalnej pracami w szczególnych warunkach nie są bowiem wszelkie prace wykonywane w narażeniu na kontakt z niekorzystnymi dla zdrowia pracownika czynnikami, lecz jedynie takie, które zostały rodzajowo wymienione w tymże rozporządzeniu. Przepis § 1 ust. 1 rozporządzenia stanowi zresztą, że akt ten ma zastosowanie do pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wymienione w § 4 –15 rozporządzenia oraz w wykazach stanowiących załącznik do niego. Pewne problemy interpretacyjne związane z regulacją zawartą w § 1 ust. 2-3 rozporządzenia, zobowiązującą właściwych ministrów, kierowników urzędów centralnych oraz centralne związki spółdzielcze do ustalenia w podległych i nadzorowanych przez nich zakładach pracy wykazów stanowisk pracy wykonywanej w szczególnych warunkach, a stosowanych także w jednostkach organizacyjnych powstałych w drodze przekształcenia przedsiębiorstwa państwowego, przekazanych organom samorządu terytorialnego oraz dla których uprawnienia i obowiązki organu założycielskiego przejęli wojewodowie lub inne organy państwowe, zostały wyjaśnione w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 13.02.2002 roku, III ZP 30/01. Stwierdzono w niej, że zawarte w art. 32 ust. 4 ustawy emerytalnej odesłanie do tychże przepisów nie upoważnia do tworzenia wykazów obejmujących stanowiska pracy wykonywanej w szczególnych warunkach. Wspomniane upoważnienie dla właściwych ministrów, kierowników urzędów centralnych i centralnych związków spółdzielczych nie stwarzało ani podstawy prawnej do wydawania aktów niepozostających w zgodności z powszechnie obowiązującym prawem, ani nie przewidywało możliwości wykraczania poza wykazy prac wykonywanych w szczególnych warunkach wymienionych w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów. Wykazy resortowe muszą być dostosowane do treści tego załącznika, w którym zawarty jest kompletny wykaz stanowisk pracy wykonywanej w szczególnych warunkach. Gdy zatem określają one tego rodzaju stanowiska pracy niezgodnie z załącznikiem do rozporządzenia, nie wywołują skutków przewidzianych w art. 32 ustawy. Podobnych konsekwencji w sferze prawa do emerytury nie implikuje także zakwalifikowanie przez pracodawcę stanowiska nieobjętego załącznikiem do rozporządzenia do prac wykonywanych w szczególnych warunkach (por. wyrok Sądu Najwyższego z 21.04.2004 roku, II UK 337/03, OSNP 2004 nr 22, poz. 392). I odwrotnie – niewymienienie określonych pracodawców w wykazach resortowych nie przesądza o niemożności zakwalifikowania świadczonych u nich prac jako prac wykonywanych w szczególnych warunkach, jeśli odpowiadają one kryteriom wynikającym z załącznika do rozporządzenia. Chociaż wykazy resortowe i zakładowe nie stanowią samodzielnej podstawy zaliczenia danego rodzaju zatrudnienia do prac w szczególnych warunkach, to mogą być one pomocne przy wykładni przepisów rozporządzenia Rady Ministrów.

Przyznając zasadniczą rolę w kwalifikowaniu prac w szczególnych warunkach cytowanemu rozporządzeniu Rady Ministrów warto podkreślić, że w świetle przepisów wykazu A, stanowiącego załącznik do tegoż rozporządzenia, wyodrębnienie owych prac ma charakter stanowiskowo –branżowy. Pod pozycjami zamieszczonymi w kolejnych działach wykazu wymieniono bowiem konkretne stanowiska przypisane danym branżom, uznając je za prace w szczególnych warunkach uprawniające do niższego wieku emerytalnego. Taki sposób kwalifikacji prawnej tychże prac nie jest dziełem przypadku. Specyfika poszczególnych gałęzi przemysłu determinuje bowiem charakter świadczonych w nich prac i warunki, w jakich są one wykonywane, ich uciążliwość i szkodliwość dla zdrowia. Nie można zatem swobodnie czy wręcz dowolnie, z naruszeniem postanowień rozporządzenia, wiązać konkretnych stanowisk pracy z branżami, do których nie zostały one przypisane w tym akcie prawnym.

Okres pracy w warunkach szczególnych stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy. W niniejszej sprawie pracodawca Wojewódzki Inspektorat Weterynarii wielokrotnie odmawiał ubezpieczonej wydania świadectwa pracy w warunkach

szczególne podnosząc, że praca na stanowisku laborantki (...) nie została ujęta w wykazie stanowisk pracy, na których są wykonywane prace w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze (zarządzenie nr 16 Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 31.03.1988 roku). Tym niemniej podkreślić należy, że legitymowanie się określoną treścią świadectwa pracy nie wpływa na wynik postępowania sądowego. Co prawda świadectwo stwarza pewne domniemanie faktyczne, które z racji tego, iż jest dokumentem prywatnym pozwala przeprowadzić postępowanie dowodowe ponad wskazane w nim okoliczności. Zgodnie z utrwalonym orzecnictwem treść świadectwa pracy oraz świadectwa pracy w szczególnych warunkach może podlegać weryfikacji. Dokonana przez pracodawcę w świadectwie pracy w szczególnych warunkach ocena charakteru zatrudnienia pracownika nie jest dla sądu wiążąca, dokument ten podlega co do swojej wiarygodności i mocy dowodowej takiej samej ocenie, jak każdy inny dowód. Świadectwo pracy jako dowód z dokumentu prywatnego nie ma natomiast silniejszej mocy dowodowej niż dowód z zeznań świadków lub z przesłuchania stron (por. wyrok Sądu Najwyższego z 5.10.2011 roku, II UK 43/11 LEX nr 1108484).

Konieczna jest tym samym ocena wykładni prawa materialnego. Dopiero bowiem prawidłowo ustalone okoliczności faktyczne sprawy pozwalają na ocenę prawidłowości zastosowanych norm materialnoprawnych. Widać na pierwszy rzut oka, że wykaz A, dział XII rozporządzenia obejmuje swym zakresem pracę w służbie zdrowia i opiece społecznej. Te dwa komponenty definicji wyznaczają zakres przedmiotowy pracy w szczególnych warunkach. Zawężając pole badawcze do poz. 6 (jak wносиła ubezpieczona) należy stwierdzić, że wnioskodawczyni rodzajowo opisanej tu pracy nie wykonywała. Praca w służbie zdrowia i opiece społecznej, wskazana w omawianym dziale, dotyczy bowiem tylko i wyłącznie pracy polegającej na udzielaniu wszelkiego rodzaju pomocy, w tym wykonywaniu zabiegów, pobieraniu prób i pomiarów, niesieniu pomocy specjalistycznej – ludności. W zakresie rozdziału XII rozporządzenia nie mieści się wykonywanie pracy w zakresie pomocy zwierzętom, w tym różnego rodzaju czynności: pomiaru i poboru, związanych z obsługą zwierząt. Różne są regulacje prawne dotyczące prac wymienionych w rozdziale XII rozporządzenia Rady Ministrów z 1983 roku związane z ludnością (praca w laboratoriach, w zakładach opieki zdrowotnej itp.), a inne w podmiotach, w których wykonuje się prace wyłącznie weterynaryjne. Te różnice w regulacjach prawnych mają na celu uwypuklenie różnic jakościowych w rodzaju wykonywanej pracy. Stąd też ustawodawca nie zdecydował się na objęcie wszelkiej „pracy przy pobieraniu prób i pomiarach w warunkach i na stanowiskach pracy szkodliwych dla zdrowia, wykonywanych przez personel stacji sanitarno – epidemiologicznych oraz laboratoriów środowiskowych”, a wyłącznie pracy w służbie zdrowia i opiece społecznej tj. pracy przy obsłudze ludności, a nie pracy weterynaryjnej związanej z obsługą zwierząt. Przepis wykazu A, działu XII dotyczy pracy w służbie zdrowia i opiece społecznej i nie obejmuje swym zakresem prac wykonywanych w ramach praktyki weterynaryjnej, gdyż konstrukcja gramatyczna cytowanego tekstu nie budzi kontrowersji.

W kontekście stanowiska ubezpieczonej obligatoryjna staje się ocena relacji pomiędzy rozporządzeniem, a zakresem uprawnień właściwych ministrów, kierowników urzędów centralnych, centralnych związków spółdzielczych, którzy w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych mieli prawo ustalić w podległych i nadzorowanych zakładach pracy stanowiska pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach. W ocenie wnioskodawcy wada zaskarżonego orzeczenia sprowadza się do pominięcia ustalenia pracy w szczególnych warunkach na podstawie zarządzenia resortowego, które w tym wypadku oznacza zarządzenie nr 16 Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 31.03.1988 roku w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze. Zredagowane w ten sposób stanowisko opiera się na symplifikacyjnym rozumowaniu oraz wykładni rozszerzającej szczególne regulacje prawne związane z uzyskaniem prawa do emerytury z rekompensatą, co jest niedopuszczalne. W judykaturze zauważono, że zarządzenia resortowe obowiązują jedynie jako wykazy prac świadczonych w szczególnych warunkach, o skutkach wykonywania których stanowią przepisy ustawy emerytalnej i utrzymanego jej mocą rozporządzenia. Idąc dalej, wykazy mają charakter informacyjny, techniczno-porządkujący, uściślający i ułatwiający identyfikację stanowiska pracy, jako stanowiska pracy w szczególnych warunkach. Mogą mieć więc znaczenie jedynie w sferze dowodowej (por. wyrok Sądu Najwyższego z 25.02.2010 roku, II UK 218/09, LEX nr 590247). W rezultacie § 1 ust. 2 rozporządzenia z 1983 roku nie stwarzał podstawy prawnej do wydawania aktów wykraczających poza regulację rozporządzenia, co oznacza, że tylko w granicach i na podstawie rozporządzenia wymienione w tym przepisie podmioty mogły wskazać, na których

stanowiskach w podległych im zakładach pracy wykonywane są prace wyszczególnione w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia jako prace w szczególnych warunkach. Nie mogły zaś ustanawiać wykazów nowych stanowisk pracy jako pracy wykonywanej w szczególnych warunkach. Dlatego wykonywanie pracy na stanowisku określonym w zarządzeniu resortowym, której nie wymieniono w wykazach A i B - załącznikach do rozporządzenia, nie uprawnia do uzyskania prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach (por. wyrok Sądu Najwyższego z 20.10.2005 roku, I UK 41/05, OSNP 2006 nr 19-20, poz. 306). Przykładowo można wskazać, że w rozporządzeniu, wykaz A, dział X zawiera prace związane m.in. z obsługą zwierząt, tym niemniej brak jest tam prac jakie wykonywała w spornym okresie ubezpieczona. Zaś w zakres prac przy pobieraniu prób i pomiarów, wskazanych w dziale XII rozporządzenia, wchodzi wyłącznie czynności związane z udzielaniem specjalistycznej pomocy ludności (świadczeń zdrowotnych). Stąd też nie można tego katalogu rozszerzyć na czynności, które nie mieszczą się z definicji w pojęciu opieki zdrowotnej. Suma powyższych uwag prowadzi do wniosku, że wykonywanie czynności przy pobieraniu i pomiarach materiałów biologicznych zwierząt, nie jest równoznaczne z pracą w służbie zdrowia i opiece społecznej.

Ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika, że ubezpieczona w okresie od 1.08.1978 roku do 31.12.1990 roku wykonywała czynności laboranta weterynaryjnego. Do jej obowiązków należało m.in. badanie krwi zwierząt, szczepienie i przygotowywanie szczepionek dla zwierząt, bakterii zwierzęcych, pobieranie próbek z narządów wewnętrznych zwierząt. Pracowała zarówno w pracowni serologicznej jak i bakteriologicznej. Razem z ubezpieczoną w tym okresie pracowały inne pracownice, również jako laborantki weterynaryjnej: D. D. i H. R.. Żadnej ze współpracownic ubezpieczonej, podobnie jak skarżącej, pracodawca nie wystawił świadectwa pracy w warunkach szczególnych. Sąd dał wiarę zeznaniom ubezpieczonej co do zakresu czynności wykonywanych w okresie zatrudnienia w Wojewódzkim Zakładzie (...) w G. (...) w G. od 1.08.1978 roku do 31.12.1990 roku, albowiem zeznania te korespondowały z zeznaniami świadków: D. D. i H. R., którym to zeznaniom Sąd również dał wiarę. Zeznania ubezpieczonej, D. D. i H. R. wzajemnie się pokrywały tworząc logiczną całość. Znajdowały również potwierdzenie w dokumentach zgromadzonych w sprawie. Sąd nie znalazł żadnych podstaw by odmówić tym zeznaniom wiarygodności. Świadców są osobami obcymi dla ubezpieczonej a w toku sprawy nie ujawniły się żadne okoliczności, które podważyłyby wiarygodność zeznań świadków. Tym niemniej w oparciu o materiał dowodowy zgromadzony w sprawie brak było podstaw aby przyjąć, że prace wykonywane w spornym okresie były pracami w warunkach szczególnych, z przyczyn wyżej wskazanych.

Sąd dał również wiarę zeznaniom świadków: B. S., J. C. i T. G., co do czynności jakie w okresach: od 3.06.2003 roku do 31.12.2007 roku (4 lata, 6 miesięcy i 28 dni) i od 1.01.2008 roku do 31.12.2008 roku (1 rok) wykonywała ubezpieczona w (...) Sp. z o.o. w G. Zeznania te wzajemnie się uzupełniały tworząc logiczną całość, a nadto znajdowały potwierdzenie w zeznaniach ubezpieczonej oraz w dokumentach zgromadzonych w sprawie. Świadców pracowali z ubezpieczoną w jednym zakładzie pracy, a zatem widzieli czynności jakie wówczas wykonywała ubezpieczona w godzinach pracy.

Biorąc pod uwagę, że warunkiem koniecznym do uzyskania przez wnioskodawczynię prawa do rekompensaty było ustalenie, że w okresie zatrudnienia w Wojewódzkim Zakładzie (...) w G. (...) w G. od 1.08.1978 roku do 31.12.1990 roku wykonywała ona pracę w warunkach szczególnych, wobec braku podstaw do poczynienia takich ustaleń, odwołanie M. S. podlegało oddaleniu.

Obowiązki dowodowe w zakresie wykazania, że wykonywana praca w spornym okresie miała charakter pracy w warunkach szczególnych, obciążają wnioskodawczynię. Ubezpieczona tymczasem nie dysponowała nawet świadectwem pracy w warunkach szczególnych, którego wydania kilkakrotnie odmówił jej pracodawca. Pozostałe pracownice zatrudnione ze skarżącą w spornym okresie również nie otrzymały takich świadectw pracy. Skoro pracodawca ubezpieczonej, który zobowiązany był do wydania świadectwa pracy w warunkach szczególnych – jeśli takie warunki były, odmówił potwierdzenia okoliczności, których domagała się ubezpieczona, to świadczy to o istnieniu poważnych wątpliwości po stronie pracodawcy, który przecież doskonale zdaje sobie sprawę z charakteru pracy wykonywanej przez pracowników, których zatrudnia. Istotne wątpliwości co do spornych okoliczności mogą być zweryfikowane przy pomocy innych dowodów, których obowiązek naprowadzenia spoczywa ciągle na wnioskodawcy.

Zebrany w sprawie materiał dowodowy w postaci dokumentów i zeznań ubezpieczonej i świadków wskazuje, że skarżąca nie spełnia przesłanek zarówno do rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych. Tym samym nie sprostала ona obowiązkowi określönemu w art. 6 K.c. oraz art. 232 K.p.c. albowiem podnoszone przez nią argumenty co do wadliwoścł spornych decyzji ZUS nie znalazły potwierdzenia w zebranym w sprawie materiale dowodowym.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 K.p.c., w związku z powołanymi wyżej przepisami, Sąd orzekł jak w wyroku.

SSO Marek Zwiernik

Sygn. akt III AUa 307/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 lutego 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący:	Sędzia Urszula Iwanowska (spr.)
Sędziowie:	SSA Jolanta Hawryszko Romana Mrotek
Protokolant:	St. sekr. sąd. Edyta Rakowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 27 lutego 2020 r. w Szczecinie

sprawy M. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o wysokość emerytury i rekompensatę

na skutek apelacji ubezpieczonej

od wyroku Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim

z dnia 6 czerwca 2019 r., sygn. akt VI U 982/18

oddala apelację.

Romana Mrotek	Urszula Iwanowska	SSA Jolanta Hawryszko
---------------	-------------------	-----------------------